

ROUTE DOORN

EEN DIJK AAN VERHALEN

Hooveel verhalen zijn er over een dijk van tien kilometer lang? Honderden, lijkt het wel. Fietsend over de Langbroekerdijk, tussen Doorn en de Kromme Rijn, verzamel je er vijf in je fietstas, samen met die verleidelijke kersen. Om later van beide te smullen. Een fietstocht in driekwartsmaat.

Tekst: **Ruud Slagmolen**, Foto's: **Ruud Slagmolen**, De kersenhut: **Boomgaard**, VVV: **Kromme Rijn**

De molen Rijn en Lek in
Wijk bij Duurstede is op
een statuspoort gebouwd

Het einde van de tocht is in zicht. Nog even en Doorn kondigt zich weer aan. Maar eerst nog een stukje over de dijk die al aan het begin van deze dag heel wat verhalen opleverde. In m'n fietstas zeul ik kersen mee, net buiten Wijk bij Duurstede in een kersentuin op de kop getikt. "Even proeven?" Bij het zien van al dat donkerrode en glanzende fruit laat ik mij dat niet twee keer vragen. Maar zo ben je wel meteen verkocht. "Doe maar een pondje"; zei ik, wetende dat ik onderweg al het nodige van die zoete jongens uit de papieren zak zal halen. Het gebied rond Wijk bij Duurstede – mooi stadje overigens – grossiert in fruitbedrijven. Hier aalbessen en kersen, verderop peren en appels. Over appels gesproken...

DE MEESTERVERVALSER

Ooit een échte Appel voor een appel en een ei gekocht?

Dan is er vast iets mee aan de hand. Een voordelige Picasso wellicht of een heuse Van Gogh? Grote kans dat het een meesterwerk is van kasteelheer Geert Jan Jansen. Lange tijd vervalste hij beroemde schilderijen. Of beter gezegd: hij voegde nieuwe werken toe aan het oeuvre van de beroemde kunstenaars. Alsof het nieuwe ontdekkingen waren. En die waren zo perfect dat de kunsthandel twintig jaar lang de oude meesterwerken voor 'echt' aanzag. Totaal hij in Frankrijk tegen de lamp liep. Een korte celstraf volgde, en nu bewoont hij kasteel Beverweerd aan de Langbroekerdijk, overigens eigendom van een slager uit Hilversum. Jansen schildert nog steeds, maar nu onder zijn eigen signatuur. Hij exposeert in binnen- en buitenland. En jaarlijks staat een file van bezoekers voor de kasteeldeur om voor een

appel en een ei de kopleën van de meesterwerken te kopen.

Even terug naar het begin van de dag. Vanuit startplaats Doorn komt de Langbroekerdijk, met z'n vele landgoederen, al snel in zicht. Dat begint bij Sandenburg dat ik vanaf de achterkant benader. Spierwit en voorzien van alles dat bij een kasteel hoort: van ronde hoektorens en kantelen tot zuilen en ramen met stevige luiken. Voor het imposante toegangshek een gedicht van Gerrit Achterberg. 'De tuinbaas met z'n valse bakkebaarden en roodgeverfde konen, dribbelde rond tussen de kassen en de kouwe grond (...). Ik draai me om en laat hem bij de bloemen, die hij zo goed in het Latijn kan noemen.' Het gedicht is onderdeel van een route die langs plekken voert uit het leven van de bekende dichter. En dat leven begon hier.

KASTEEL BEVERWEERD Een paar keer per jaar organiseert Geert Jan Jansen een verkoopexpositie op kasteel Beverweerd waar hij woont en werkt. Op zijn website meer info over de meestervervalser, zijn werk en zijn tentoonstellingen. geertjanjansen.nl

2 DE DONKERE DICHTER

Dichter Gerrit Achterberg werd op 20 mei 1905 geboren. Als zoon van de koetsier in de woning achter de oranjerie van landgoed Sandenburg. Als onderwijzer publiceerde hij in 1924 zijn eerste dichtbundel. Vele zouden daarna nog volgen. In 1959 ontving hij voor zijn hele oeuvre de prestigieuze Constantijn Huygens-prijs. Maar de bekende dichter had ook een donkere kant. Op 15 december 1937 schoot hij in Utrecht zijn hospita Roel van Es dood, nadat Achterberg haar zestienjarige dochter Bep had geprobeerd te verkrachten. En in 1946 trouwde hij met Cathrien van Baak, van wie bekend was dat ze eerder lid was van de NSB en minnares van een Duitse SS'er. Vrienden en bewonderaars hebben lange tijd de problemen

en de lustverlangens van Achterberg toegedekt met de mantel der liefde. Inmiddels ben ik het intieme Langbroek gepasseerd, maar fiets nog steeds op de Langbroekerdijk, de dijk die eigenlijk geen dijk is. Links laat de robuuste donjon van Lunenburg zich door het groen zien, rechts kabbelt het water van de wetering. Bij het graven werd de aarde links van het kanaaltje gegooid en zo ontstond een wat

Jansen schildert nog steeds, maar nu onder zijn eigen signatuur

hoger gelegen 'dijk'. Met dank aan Godebald.

S DE DOORTASTENDE BISCHOP

Vanwege de vele overstromingen van de Kromme Rijn liet bisschop Godebald in 1122 bij Wijk bij Duurstede een dam aanleggen. Daarmee zakte ook het grondwater in het Langbroek, het moeras tussen Wijk bij

Duurstede en Utrecht. Hij besloot het gebied om te zetten in landbouwgrond. Er ontstonden copes: smalle, lange kavels van 55 bij 1200 meter. Om de twee copes kwamen dwarsloten die hun water afvoerden op de nieuw gegraven Langbroekerwetering. Toen Godebald later hulp nodig had bij invallen van buitenaf verhief hij rijke boeren in de ridderstand. Maar dat kon

alleen als de ridder in spe een woontoren wilde bouwen met een gracht, een ophaalbrug en een poortgebouw. Zo ontstonden langs de wetering tal van versterkte woontorens. Rond 1400 telde de 'dijk' zo'n veertig van deze donjons. Nu is er nog een handvol van over. Nog steeds fiets ik rechtdoor, de landgoederen Sandenburg, Gadesteijn, Lunenburg en Hindersteyn zijn gepasseerd. Je krijgt de indruk dat ze er al vanaf de Middeleeuwen zo bijliggen. Maar schijn bedriegt. Elke ridderhofstad is in de loop van de tijd wel een keer verwoest, afgebrand, gesloopt, opnieuw opgebouwd of gerenoveerd. Vooral in de tweede helft van de 19de eeuw ontdekten rijke kooplieden de optrekjes als een plek waar het goed wonen was. De robuuste woontorens werden verbouwd tot riante luthoven. Of zoals nu, tot bed & breakfast.

4 HET ONTHOEFDE SPOOK

Sterkenburg is een van de oudste kastelen in Utrecht en

toont aan de Langbroekerdijk nog zijn oorspronkelijke woontoren. Het ontstond in de 13de eeuw als burcht met vooral een verdedigingsfunctie. Na een regiment aan ridders en adellijke types is het nu in bezit van de gebroeders Van Helsdingen die het kasteel als bed & breakfast uitbaten. Slappend in de zolderkamer kan het zijn dat de kroonluchter ineens zacht begint te zwaaien. Een brisje strijkt over je hoofd. Alsof iemand door de ruimte zweeft. En dat zou best weleens de geest van Anthonis van Aeswijn kunnen zijn. In juni 1647, net na zijn huwelijk met Margaretha Storck, verliet hij de burcht en werd hij later in het bos onthoofd teruggevonden. Nu waart hij nog steeds in Sterkenburg rond: op zoek naar zijn moordenaar én... z'n hoofd.

Na al die kastelen volgt het plaatsje Werkhoven en het gebied rond de Kromme Rijn, vooral bekend om de kersen-teelt. Al in de Romeinse tijd werd hier fruit geteeld. In de zomer staat de kers centraal.

Ook met evenementen als Kerspop en het NK Kersen-pitspugen. Net buiten Wijk bij Duurstede ligt de kersentuin van de familie Vernooij. Daar kun je ook het Kersenmuseum bezoeken. Inmiddels dient Doorn zich aan. Op een paar kersen na is de papieren zak leeg. En als kers op de taart, denk ik terug aan een laatste, tragisch, maar ook romantisch verhaal van de Langbroekerdijk. Plaats van handeling: de oprijlaan van kasteel Beverweerd.

5 DE STERVENDE VLEEMIER

Op 25 februari 1945 keerde Régis Deleuze terug van een bombardement in Duitsland. De 22-jarige Fransman, die vrijwillig dienst had genomen bij de Royal Air Force, raakte boven de Langbroekerdijk in de problemen, waarna zijn toestel op het landgoed Beverweerd neerstortte. Een monument halverwege de lange lindelaan markeert de plek waar Deleuze crashte. Er doet een verhaal de ronde dat boeren de arme Régis na z'n crash berooften. Een andere versie is veel positiever én romantischer. Na het neerstorten spoedde gravin Zu Castell-Castell, de toenmalige kasteelvrouw van kasteel Beverweerd, zich naar de plek van het ongeval. Ze pakte de jonge piloot op, die nog één keer opkeek en toen stierf in haar armen.

ROUTE DOORN / KROMME RIJN

Afstand 57 KM

Start: Parkeergarage
Cultuurhuis, Raad-
huisplein 2 in Doorn*

Autonavigatie:
N52.02.005 E5 20.611

Afkortingen

LA = Linksaf
RA = Rechtsaf
RD = Rechtdoor
Y = Wegwijzer
PS = Paddenstoel
KP = Knooppunt
Ri. = Richting

1 Bij uitgang van de parkeergarage met fiets naar boven en RA. Op kruising RA (*Raadhuisplein*). Op kruising met verkeerslichten RA: (*Langbroekerweg*). Verderop weg oversteken en aan andere kant route vervolgen (RA) en **Doorn** uit. 1e afslag LA: (*Gooyerdijk*). Op kruising RA (*Sandenburgerlaan*). Op driesprong links aanhouden. Brug over en op T-kruising RA. Wordt in **Langbroek**, na kruising (*Langbroekerdijk*).

2 In **Sterkenburg** LA, brug over en direct RA. Volg KP76 - 60 - 62 - 63 - 58 - 57 - 56 - 55 - 54 - 96 - 15 - 14. Bij 14, KP-route verlaten en RD, tegelfietspad op (*Zandweg*).

3 Vóór rotonde LA en 1e afslag RA, later rood asfalt fietspad op. Op volgende rotonde RD en **Wijk Bij Duurstede** uit. Voor kruising met (*Groenewoudseweg*) RA, weg oversteken en op T-kruising bij parking LA. Op T-kruising RA en met brug over water (*Groenewoudseweg*) en direct RA, fietspad op (*Groenewoudpad*) ri. KP13. Bij 13 LA, later (*Langbroekseweg*) later (*Wijkerweg*), later (*Bovenwijkerweg*).

4 Einde weg, op T-kruising RA, (*Gooyerdijk*). 2e afslag LA. 1e afslag LA (*Darthuizen*). Op driesprong links aanhouden en 1e afslag LA (*Zandweg*). Op driesprong rechts aanhouden. Later (*Buurtweg*). Op driesprong links aanhouden.

5 In **Doorn** op einde weg RA: (*Langbroekerweg*). 1e afslag LA, weg oversteken en RD (*Kapelweg*). Einde weg LA en naar rechts naar Start.

* *Parkeergarage gratis. 24 uur geopend, maximaal toegestane parkeertijd: 10 uur (met P-schijf). Fiets uit- en ingang zit tussen de garagedeuren en is te openen met de parkeerkaart.*

KEIZERLIJK OPTREKJE

Na WO II werd de Duitse keizer Wilhelm II uit zijn land verbannen. Hij leefde en woonde tot zijn dood in 1941 in Huis Doorn, het kasteel, de ridderhofstad en het landgoed op de Utrechtse Heuvelrug. huisdoorn.nl

MUSEUM DORESTAD

Het museum vertelt de historie van Wijk bij Duurstede en toont archeologische vondsten. museumdorestad.nl

KERSENMUSEUM

Naaft wandelen door de kersenboomgaard ontdek je in het Kersenmuseum op inter-actieve wijze de geschiedenis van de kersenteelt. Bijzonder is de afmijnzaal uit 1949, eerder in gebruik bij de fruitveiling van Wijk bij Duurstede, later afgebroken en hier weer opgebouwd. Wil je weten of je over de juiste handelsgeest beschikt? Speel dan het veiligingspel. dekersenhut.nl/het-kersemuseum